

ΜΙΚΡΟΪ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

η μαθητική εφημερίδα του Δημοτικού Σχολείου Αρμενίου
για την ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του τόπου μας

για να θυμηθούν οι παλαιότεροι ...
και να μάθουν οι νεότεροι ...

Καλώς ήρθες, Άνοιξη!!!

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

*«Έστησ' ο έρωτας χορό με τον ξανθόν
Απρίλη, κι η φύσις ηύρε την καλή
και τη γλυκιά της ώρα».
Διονύσιος Σολωμός
«Ελεύθεροι πολιορκημένοι»*

Η εφημερίδα μας, ένα μελίσι που τροφοδοτείται συνεχώς από τα άνθη της γνώσης. «Να γίνομαι άνεμος για τον χαρταετό και χαρταετός για τον άνεμο, ακόμη κι όταν ουρανός δεν υπάρχει...», έγραψε ο Οδυσσέας Ελύτης. Έτσι και η εφημερίδα μας, να δίνει φτερά, πάντα και παντού, στα παιδιά να πετούν...

Πολιτιστική Κληρονομιά

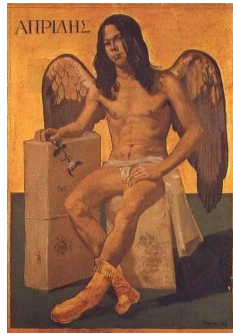
Το κληροδότημα μιας κοινωνίας από παλαιότερες γενιές, που διατηρείται στο παρόν και παραχωρείται στο μέλλον, για να επωφεληθούν οι επόμενες γενιές.

Η Πολιτιστική Κληρονομιά είναι **μοναδική** και **αναντικατάστατη**. Περιλαμβάνει: τον **απτό - υλικό** πολιτισμό (κτίρια, μνημεία, τοπία, βιβλία, έργα τέχνης, τεκμήρια), τον **άυλο** πολιτισμό (λαογραφία, παραδόσεις, κανόνες λειτουργίας και συμπεριφοράς, γλώσσα, γνώση), τη **«φυσική»** κληρονομιά (πολιτιστικά τοπία, βιοποικιλότητα) και την **ψηφιακή** κληρονομιά.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Ο **Απρίλιος** είναι ο τέταρτος μήνας του πολιτικού έτους κατά το Γρηγοριανό Ημερολόγιο.

A. Συσχετισμοί

Αρχικά ήταν ο δεύτερος μήνας του δεκάμηνου Ρωμαϊκού ημερολογίου με την ονομασία Aprilis και πήρε το όνομά του από το λατινικό ρήμα aperire = ανοίγω, γιατί τον μήνα αυτόν ανοίγει ο καιρός, τα δέντρα, τα λουλούδια.

Ο Νέρων θέλησε να τον μετονομάσει σε Νερώνιο (Neronius), ύστερα από μια αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του, αλλά η ονομασία αυτή δεν επικράτησε.

Ήταν αφιερωμένος στη θεά Αφροδίτη.

Στο αρχαίο αθηναϊκό μηνολόγιο αντιστοιχεί με τον μήνα Μουνιχιώνα, ο οποίος έλαβε το όνομά του απ' τη γιορτή της Μουνιχίας Αρτέμιδος, η οποία είχε φωτίσει τους Αθηναίους στη ναυμαχία της Σαλαμίνας και εκείνοι τον μήνα αυτόν άναβαν λαμπάδες δείχνοντάς της την ευγνωμοσύνη τους.

Το ιερό της θεάς βρισκόταν στον Πειραιά και σύμφωνα με την παράδοση είχε χτιστεί από τον μυθικό ήρωα Μούνιχο.

Ο Απρίλιος είναι ο μοναδικός μήνας της χρονιάς που το όνομά του φανερώνει την κατάσταση και τον χαρακτήρα της χρονικής περιόδου που καλύπτει, σε αντίθεση μ' όλους τους υπόλοιπους, που οι ονομασίες τους άγουν την ετυμολογία τους σε θεούς, αυτοκράτορες, ή στην αριθμητική τοποθέτησή τους μέσα στη χρονιά.

Η γιορτή του Αγίου Γεωργίου θεωρείται χρονικό σύνορο κυρίως για τους κτηνοτροφικούς πληθυσμούς, γιατί αρχίζει το θέρος και ανεβαίνουν οι τσοπάνηδες στα βουνά, στις καλοκαιρινές τους βοσκές.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

B. Ονομασίες

Ο Απρίλης αποκαλείται

☞ *Γρίλλης*, δηλαδή γκρινιάρης, γιατί συνήθως τελείωναν τα γεωργικά αποθέματα από τις προηγούμενες συγκομιδές κι άρχιζαν οι γκρίνιες στην οικογένεια

☞ *Τιναχτοκοφινίδης*, επειδή καθαρίζονταν τα κοφίνια για να καθαριστούν

☞ *Ξεροκοφινάς*, γιατί τελείωναν πάντα οι φτωχές συγκομιδές των γεωργών

☞ *Αηγιωργίτης*, λόγω της μεγάλης εορτής του Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου).

☞ *Λαμπριάτης*, λόγω του Ορθόδοξου Χριστιανικού Πάσχα ή Λαμπρής, που επισυμβαίνει συνήθως τον Απρίλιο

☞ *Τριανταφυλλάς - Ροδοφόρετος*, επειδή τον ανθίζουν οι τριανταφυλλίες.

☞ *Λουλουδάτος - Ανθομήνας*, φέρνει πολλά άνθη

☞ *Κερασάρης*, πρωτοβγαίνουν τα κεράσια.

☞ *Ανοιξιάτης*

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Πολυτραγουδισμένος ο Απρίλης

Απρίλης, Μίκης Θεοδωράκης

<https://youtu.be/MbtcbYUACF4>

Απρίλιος, Ορφέας Περίδης

<https://youtu.be/ys3imX6fltg>

Ένας ευαίσθητος Απρίλης,

Παντελής Θαλασσινός

<https://youtu.be/GhqVn2TuA7I>

Γ. Παροιμίες

- ☞ Ο Απρίλης με τα λούλουδα κι ο Μάης με τα ρόδα.
- ☞ Του Απρίλη η βροχή, κάθε στάλα και φλουρί.
- ☞ Του Μάρτη ξύλα φύλαγε, μην κάψεις τα παλούκια, και τ' Απριλιού τις δεκοχτώ, μην κάψεις τα καρούλια (του αργαλειού).
- ☞ Ο Απρίλης φέρνει τη δροσιά, φέρνει και τα λουλούδια.
- ☞ Και τ' Απριλιού στις δεκοχτώ, πέρδικα ψόφησε στ' αυγό. (δηλαδή απ' το κρύο)
- ☞ Ως τ' Απριλιού τις δεκαοχτώ να' χεις τα μάτια σου ανοιχτά.
- ☞ Αν κάνει ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης πέντε - δέκα, να δεις τον κοντοπίθαρο πώς στρίβει το μουστάκι, να δεις και τις αρχόντισσες πως ψιλοκλεισιρίζουν, να δεις και τη φτωχολογιά πως ψιλοκοσκινάει.
- ☞ Ο Μάρτης έχει τ' όνομα, κι ο Απρίλης τα λουλούδια.
- ☞ Απρίλης ο γρίλλης, Μάης ο πολυψωμάς.
- ☞ Απρίλη και Μάη κατά τόπους τα νερά.
- ☞ Αλί στα Μαρτοκλάδευτα και τ' Απριλοσκαμμένα.
- ☞ Απρίλης, Μάης, κοντά είν' το θέρος.
- ☞ Απρίλης με χάρδια και Μάρτης με δαυλιά.
- ☞ Των καλών ναυτών τα ταίρια τον Απριλο-μάη χηρεύουν.
- ☞ Σαν ρίξει ο Μάρτης μια βροχή κι Απρίλης άλλη μία, να δεις κουκούρες στρογγυλές και πίτες σαν αλώνι.
- ☞ Τον Απρίλη και τον Μάη, έπαιρνε ακαμάτη εργάτη.
- ☞ Απρίλη μέρες ζύμωνε κι αν έχεις στράτες πήγαινε.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Δ. Έθιμα

Πρωταπριλιά

Την 1η Απριλίου αναβιώνει το έθιμο με τα αθώα ψέματα. Πρόκειται για μία παιγνιώδη συνήθεια, με παγκόσμια διάσταση...

Οι άνθρωποι επιδίδονται σε καλοπροαίρετα ψέματα, φάρσες και αστεία με σκοπό το πείραγμα, τη γελοιοποίηση του "θύματος" και εν τέλει τη διασκέδαση.

Η επιτυχία μιας πρωταπριλιάτικης φάρσας εξαρτάται από το πόσο καλοστημένη είναι. Οι δύο επικρατέστερες εκδοχές αναφέρουν τους Κέλτες και τη Γαλλία ως τις πιθανότερες γεωγραφικές αφετηρίες του εθίμου.

Σύμφωνα με την *πρώτη εκδοχή*, οι Κέλτες, λαός της βορειοδυτικής Ευρώπης, ήταν δεινοί ψαράδες. Η εποχή του ψαρέματος ξεκινούσε την 1η Απριλίου. Όσο καλοί ψαράδες όμως και να ήταν, την εποχή αυτή του χρόνου τα ψάρια πιάνονται δύσκολα. Έτσι και αυτοί, όπως προστάζει ο "κώδικας δεοντολογίας" των ψαράδων όλων των εποχών, έλεγαν ψέματα σχετικά με τα πόσα ψάρια είχαν πιάσει. Αυτή η συνήθεια, έγινε με το πέρασμα του χρόνου έθιμο.

Η *δεύτερη εκδοχή*, που θεωρείται και πιο βάσιμη ιστορικά, θέλει γενέτειρα του εθίμου τη Γαλλία του 16ου αι. Τον Μεσαίωνα, μέχρι το 1564 η πρωτοχρονιά των Γάλλων ήταν η "1η Απρίλη". Τότε, ο βασιλιάς Κάρολος Θ' την άλλαξε και Πρωτοχρονιά θεωρούνταν πλέον η 1η Ιανουαρίου. Στην αρχή αυτό δεν το δέχτηκαν όλοι οι πολίτες. Οι αντιδραστικοί συνέχιζαν να γιορτάζουν, την παλαιά πλέον, πρωτοχρονιά τους την 1η Απριλίου, ενώ οι υπόλοιποι τους έστελναν πρωτοχρονιάτικα δώρα για να τους κοροϊδέψουν. Το πείραγμα αυτό μετατράπηκε με τον καιρό σε έθιμο.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Δ. Έθιμα

Πρωταπριλιά - Το έθιμο στην Ελλάδα

Στον ελληνικό χώρο το έθιμο πρέπει να ήταν γνωστό από την εποχή των Σταυροφοριών. Διαφοροποιήθηκε αποκτώντας ελληνική χροιά. Η βασική ιδέα βέβαια παρέμεινε ίδια. Λέμε αθώα ψέματα με σκοπό να ξεγελάσουμε το «θύμα» μας. Ο «θύτης», όποιος καταφέρει να ξεγελάσει τον άλλο, θα έχει την τύχη με το μέρος του όλη την υπόλοιπη χρονιά και θα έχει καλή σοδειά στις καλλιέργειές του.

Όσο για το «θύμα», πιστεύεται ότι, σε αντίθεση με τον «θύτη», θα έχει γρουσουζιά τον υπόλοιπο χρόνο και πιθανότατα αν είναι παντρεμένος θα χηρέψει γρήγορα.

Επίσης, το βρόχινο νερό της Πρωταπριλιάς, θεωρείται ότι έχει θεραπευτικές ιδιότητες.

Ε. Λαογραφία

Άγιος Γεώργιος, στις 23 Απριλίου
Μεγαλομάρτυς και Τροπαιοφόρος

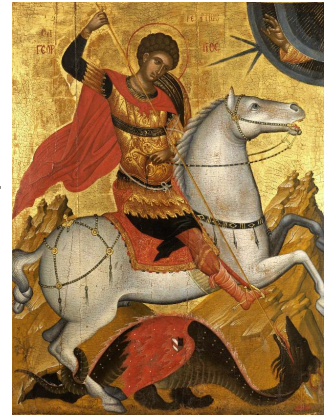
Από τους δημοφιλέστερους Αγίους σε όλο τον χριστιανικό κόσμο.

Σε νεαρή ηλικία, ο Γεώργιος ακολούθησε στρατιωτική καριέρα και εντάχθηκε στον ρωμαϊκό στρατό. Γρήγορα ξεχώρισε για τις ικανότητες και την ανδρεία του κι έλαβε το αξίωμα του Δούκα (διοικητή) και Κόμη (συνταγματάρχη) στο σώμα της αυτοκρατορικής φρουράς.

Όταν ο Διοκλητιανός άρχισε διωγμούς κατά των Χριστιανών, ο Γεώργιος αρνήθηκε να εκτελέσει τις διαταγές του και ομολόγησε την χριστιανική του πίστη. Ο αυτοκράτορας, διέταξε να υποβάλουν τον Γεώργιο σε φρικτά βασανιστήρια. Ο Γεώργιος υπέμεινε καρτερικά το μαρτύριο. Στις 23 Απριλίου 303 μ. Χ. αποκεφαλίστηκε.

Την ημερομηνία αυτή τιμάται η μνήμη του σε όλο τον χριστιανικό κόσμο, με εξαίρεση τις

ορθόδοξες εκκλησίες, όταν η 23^η Απριλίου πέφτει πριν από το Πάσχα ή συμπίπτει με αυτό, επειδή η ακολουθία του περιλαμβάνει αναστάσιμους ύμνους, ο εορτασμός μετατίθεται για τη Δευτέρα της Διακαινησίμου.

Τα αποδοθέντα εις τον Άγιο θαύματα είναι πάμπολλα, μερικά από τα οποία παράδοξα και παράλογα.

Ο αϊ - Γιώργης, ως καβαλάρης δρακοντοκτόνος, έχει σχέση με το νερό, το πόσιμο, της πηγής του πηγαδιού. Και η στέρηση αυτού του νερού τους μήνες του καλοκαιριού, ιδιαίτερα αν δε βρέξει αρκετά τον χειμώνα, είναι στην Ελλάδα βάσανο.

Ο αϊ - Γιώργης είναι ο ήρωας του παραμυθιού που σκοτώνει το θηρίο. Ποιο είναι το θηρίο; Είναι ο δράκοντας της ζέστης, που βγάνει φλόγες απ' το στόμα του. Αυτός ο δράκοντας κρατάει το νερό της πολιτείας – έτσι λέει το παραμύθι – και δεν το αφήνει να τρέξει, εξόν κι αν του κάνουνε θυσία τη βασιλοπούλα. Ο αϊ - Γιώργης σκοτώνει τον δράκοντα και σώζει τη βασιλοπούλα.

Στις παραδόσεις συνδέεται και με τον μύθο του Περσέα και της Ανδρομέδας.

Το όνομα «Γεώργιος» είναι πνευματική μεταφορά από την αγροτική μας ζωή και βγαίνει από το ουσιαστικό «γεώργιον», που σημαίνει κτήμα ή χωράφι καλλιεργήσιμο. Ως επίθετο: «γεώργιος», ο άνθρωπος που επιδέχεται την πνευματική καλλιέργεια, ή τον επέλεξε γι' αυτό η Μοίρα ή ο Θεός.

Θεωρείται ο προστάτης των ποιμένων. Η γιορτή του θεωρείται χρονικό σύνορο για τους κτηνοτροφικούς πληθυσμούς.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Ε. Λαογραφία

Άγιος Μάρκος, στις 25 του Απρίλη

Γιορτή που περνάει σχεδόν απαρατήρητη για τους νεότερους, παλιότερα όμως ήταν πολύ γνωστή στους γεωργούς, που τη σέβονταν και κρατούσαν την αργία της. Δεν έζευαν αλέτρι, δε βαρούσαν τσαπισιά στο χωράφι. Ο άγιος Μάρκος είναι για τα φίδια. Το όνομα του αγίου παρετυμολογήθηκε από το μαργώνω, μαρκώνω, ναρκώνω. Πιστεύουν, δηλαδή, πως ο άγιος τους προστατεύει από τα φίδια, γιατί τα μαργώνει ή τα ναρκώνει: «Μάρκο, Μάρκο, μάρκωσέ τα κι αιΐ - Γιώργη τύφλωσέ τα».

παγκόσμιες, διεθνείς και ευρωπαϊκές ημέρες

- 2/4 παγκόσμια ημέρα Παιδικού Βιβλίου/
παγκόσμια ημέρα Αυτισμού
- 7/4 παγκόσμια ημέρα Υγείας
- 11/4 παγκόσμια ημέρα κατά της Ασθένειας Πάρκινσον
- 15/4 παγκόσμια ημέρα Τέχνης
- 18/4 παγκόσμια ημέρα Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- 22/4 παγκόσμια ημέρα της Γης
- 23/4 παγκόσμια ημέρα Βιβλίου
- 24/4 παγκόσμια ημέρα Κατάργησης των Πειραμάτων σε ζώα
- 27/4 παγκόσμια ημέρα Σχεδίου
- 28/4 παγκόσμια ημέρα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία
- 29/4 παγκόσμια ημέρα Χορού

η ολομέλεια της ΣΤ΄ τάξης

Πάσχα

Το Πάσχα είναι η μεγαλύτερη γιορτή της Χριστιανοσύνης κατά την οποία τιμάται η θυσία του Ιησού Χριστού, που κορυφώνεται με το Θείο Δράμα και τη Σταύρωση και ολοκληρώνεται με την Ανάσταση. Τους πρώτους μ. Χ. αιώνες, οι εορτασμοί της Μεγάλης Εβδομάδας και του Πάσχα δεν υπήρχαν. Οι Χριστιανοί ήταν μια διωκόμενη μειονότητα. Όλα άλλαξαν επί Αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου. Το Χριστιανικό Πάσχα πιστεύεται ότι έχει τις ρίζες του στο Εβραϊκό Πεςάχ.

Η λέξη **Πάσχα** σημαίνει **Διάβαση**. Οι Εβραίοι γιορτάζουν τη διάβασή τους από την Ερυθρά Θάλασσα και την απελευθέρωσή τους από τη φαραωνική δουλεία. Οι Χριστιανοί γιορτάζουν την ανάσταση του Χριστού και την απελευθέρωσή τους από την αμαρτία και τον θάνατο.

Το Πάσχα ή Πασχαλιά ή Λαμπρή, είναι κινητή εορτή και με απόφαση της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, το 325 μ. Χ. ορίστηκε να εορτάζεται σ' όλη τη Χριστιανοσύνη την πρώτη Κυριακή μετά την πανσέληνο της εαρινής ισημερίας. Το Χριστιανικό Πάσχα δεν συμπίπτει ποτέ με το Εβραϊκό Πάσχα. Όμως, Ανατολικοί και Δυτικοί Χριστιανοί γιορτάζουν το Πάσχα σε διαφορετικές ημερομηνίες, οι μεν βάσει του παλαιού, οι δε βάσει του νέου ημερολογίου. Αν και το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει υιοθετήσει το νέο ημερολόγιο από τις αρχές του 20^{ου} αι., για το Πάσχα ακολουθεί το παλαιό.

Οι προσπάθειες για κοινό εορτασμό μεταξύ όλων των δογμάτων και ομολογιών του Χριστιανισμού δεν έχουν ευοδωθεί ως σήμερα. Άλλη μια διαφορά στον εορτασμό του Πάσχα είναι ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην ανάσταση του Κυρίου, ενώ η Δυτική στον θρήνο για τον θάνατό του.

η ολομέλεια της ΣΤ΄ τάξης

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

Η περίοδος του Χριστιανικού Πάσχα αρχίζει τρεις εβδομάδες πριν τη Μεγάλη Σαρακοστή, με την αρχή του Τριωδίου και τελειώνει με την Πεντηκοστή. Στη μακρά αυτή περίοδο προετοιμάζεται ο πιστός, με νηστεία και προσευχή, για να μπορέσει να παραστεί στο Θείο Δράμα.

Με τη λέξη Πάσχα, κυρίως εννοούμε τις δύο εβδομάδες από την ανάσταση του Λαζάρου ως την Κυριακή του Θωμά. Την εβδομάδα των Παθών και την εβδομάδα της Λαμπρής.

Από τα βυζαντινά ακόμα χρόνια σ' όλη τη χώρα οι χριστιανοί προετοιμάζονται καιρό πριν για τις πασχαλινές γιορτές.

Έβαφαν τα σπίτια τους, έστρωναν στο πάτωμα κλαδιά από αρωματικά φυτά, έφτιαχναν καινούρια ρούχα, τα λαμπριάτικα. Ανήμερα το Πάσχα όλοι αντάλλασσαν δώρα, ασπασμούς και ευχές, ενώ τη νύχτα οι δρόμοι και τα σπίτια ήταν φωταγωγημένα.

Τον καιρό της Τουρκοκρατίας το Πάσχα είχε ιδιαίτερη σημασία για τους Έλληνες. Μαζί με τα Πάθη του Χριστού και την Ανάσταση, ζωντάνευαν και τα πάθη του λαού και μεγάλωναν οι ελπίδες για την Ανάσταση του Γένους.

Η σημασία της Μεγάλης Εβδομάδας

Η Μεγάλη εβδομάδα για τους περισσότερους σημαίνει δύο πράγματα. Πρώτον αντίστροφη μέτρηση για το Πάσχα και δεύτερον νηστεία. Και μπορεί στο μυαλό μας τώρα αυτά να φαντάζουν λογικά, αυτονόητα, λίγες δεκαετίες όμως πριν, η Μεγάλη Εβδομάδα σήμαινε πολλά περισσότερα για τους Έλληνες.

Κάθε μέρα είχε την ιεροτελεστία της, τα πρέπει της και τα μη και ιδιαίτερα έθιμα που η ιδιοσυγκρασία των Ελλήνων πρόσταζε να ακολουθήσουν. Άλλωστε πίστευαν ακράδαντα ότι η Μεγάλη Εβδομάδα, οδηγεί στον θρίαμβο της Ανάστασης, στον θάνατο του θανάτου και

τη νίκη της ζωής, σηματοδοτώντας παράλληλα το τέλος του χειμώνα και την αρχή της Άνοιξης. Δεν έλεγαν Πάσχα αλλά **Λαμπρή**, σκιαγραφώντας με τον ορισμό αυτόν τη λαμπρότητα της εορτής αυτής.

Τα ήθη και έθιμα της Μεγάλης Εβδομάδας και του Πάσχα, είναι βγαλμένα από τις ρίζες του πολιτισμού και τις διηγήσεις των γιαγιάδων, έθιμα που κάποια με το πέρασμα του χρόνου καλά κρατούν.

Μεγάλη Δευτέρα, μεγάλη μέρα.

Μεγάλη Τρίτη, μεγάλη κρίση.

Μεγάλη Τετάρτη, μεγάλο σκοτάδι.

Μεγάλη Πέμπτη, δάκρυο πέφτει.

Μεγάλη Παρασκευή, θλίψη πολλαή.

Μεγάλο Σάββατο, χαρές γιομάτο.

Μεγάλη Λαμπρή, χάσκα, μούσκα, αβγό κι αρνί.

Το Σάββατο του Λαζάρου

Το Σάββατο πριν τη Μ. Εβδομάδα ο λαός γιορτάζει την «έγερση» του φίλου του Χριστού, του αγέλαστου Λάζαρου.

Τα κάλαντα του Λαζάρου ήταν αποκλειστικά γυναικεία υπόθεση και τα τραγουδούσαν οι "Λαζαρίνες", κοπέλες που μάζευαν λουλούδια απ' τους αγρούς, στόλιζαν τα καλάθια τους και με στολές παραδοσιακές ξεκινούσαν από την κεντρική πλατεία, γύριζαν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας, και χορεύοντας, με αντάλλαγμα κέρασμα, αβγά ή κάποιο φιλοδώρημα. Τέλος κατέληγαν στο προαύλιο της Εκκλησίας. Για την ψυχή του Λάζαρου οι γυναίκες το πρωί ζύμωναν ειδικά νηστήσιμα κουλούρια, τα λαζαράκια.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

Μεγάλη Εβδομάδα

Η Μεγάλη Εβδομάδα αποτελεί περίοδο πνευματικής, σωματικής, αλλά και υλικής προετοιμασίας για το Πάσχα.

Κυριακή των Βαΐων

Σε ανάμνηση της θριαμβευτικής εισόδου του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, όλοι οι ναοί στολίζονται με κλαδιά από βάγια, από φοίνικες ή άλλα νικητήρια φυτά: δάφνη, ιτιά, μυρτιά κ.ά. Τα παλιότερα χρόνια τα δαφνόφυλλα τα προμήθευαν τα νιόπαντρα ζευγάρια της χρονιάς ή και μόνο οι νιόπαντρες γυναίκες, για το καλό του γάμου τους. Πίστευαν πως η γονιμοποιός δύναμη που κρύβουν τα φυτά αυτά θα μεταφερόταν και στις ίδιες και η μια χτυπούσε την άλλη με βάγια. Δυνάμεις ιαματικές και απότρεπτικές, μαζί με τις γονιμοποιές, αποδίδονταν στα βάγια και γι' αυτό έπρεπε μετά τη Θεία Λειτουργία όλοι να τα κρατάνε. Μόλις, δε, έμπαιναν στο σπίτι τα άφηναν πρώτα στο εικονοστάσι και μετά «κάπνιζαν» τα παιδιά για «το κακό το μάτι». Και σήμερα, τα βάγια μοιράζονται στους πιστούς, έθιμο καθιερωμένο από την Εκκλησία μας από τον 9^ο αι. Την ημέρα αυτή είναι έθιμο, επίσης, αν και ακόμα Σαρακοστή, να τρώμε ψάρι.

Βάγια, Βάγια των βαγιών,
τρώνε ψάρι και κολιό
και την άλλη Κυριακή
με το κόκκινο αβγό
τρώνε το παχύ τ' αρνί!

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Μεγάλη Δευτέρα

Η Μεγάλη Δευτέρα είναι αφιερωμένη στην ακολουθία του *Νυμφίου*, του Χριστού, που δε θα έρθει ως αμνός αλλά ως Βασιλιάς. Από την ημέρα αυτή ξεκινά η αυστηρή νηστεία.

Μεγάλη Τρίτη

Τη Μεγάλη Τρίτη ακούγεται το *τροπάριο της Κασσιανής* για την "εν πολλές αμαρτίες περιπεσούσα γυνή", που μετανοώντας γονάτισε μπροστά στον Κύριο κλαίγοντας και του έπλυνε τα πόδια με μύρο και δάκρυα και τα σκούπισε με τα μαλλιά της εκλιπαρώντας για συγχώρεση, για να ακούσει από το στόμα του Κυρίου: "Η πίστις σου σέσωκέ σε. Πορεύου εν ειρήνη."

Τη μέρα αυτή οι νοικοκυρές φτιάχνουν τα πασχαλιάτικα κουλουράκια τους.

Μεγάλη Τετάρτη

Τη Μεγάλη Τετάρτη το πρωί γίνεται η *Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία* και το απόγευμα ή το βράδυ γίνεται το *Μυστήριο του Αγίου Ευχελαίου*. Διαβάζονται εφτά ευαγγέλια και εφτά ευχές και ευλογείται λάδι που χρησιμοποιείται για τη θεραπεία ψυχικών και σωματικών ασθενειών. Το βράδυ οι πιστοί ζουν τον *Μυστικό Δείπνο* που παρέθεσε κρυφά ο Ιησούς στους μαθητές Του για το Πάσχα.

συνέχεια στη σελ. 8

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 7

Είναι το δείπνο πριν από την προδοσία του Ιούδα, όπου ο Χριστός, παράδειγμα ταπεινοφροσύνης, πλένει τα πόδια των μαθητών Του και τους αποκαλύπτει ποιος θα τον παραδώσει στους διώκτες Του. Οι ψαλμοί μας μεταφέρουν στον κήπο της Γεσθημανή όπου βιώνουμε την προσευχή του Ιησού στον Ουράνιο Πατέρα Του και τελικά τη σύλληψή Του.

Τη Μ. Τετάρτη οι νοικοκυρές παρασκευάζουν τη νέα ζύμη, το προζύμι της χρονιάς. Ακόμα, επιλέγουν την ημέρα αυτή για το πλύσιμο και το καθάρισμα του σπιτιού.

Μεγάλη Πέμπτη

Ημέρα των Αγίων Παθών. Διαβάζονται τα 12 Ευαγγέλια και γίνεται η τελετή Σταύρωσης του Χριστού. Οι χριστιανοί καλούνται να θυμηθούν τα Πάθη του Κυρίου. Τη δίκη Του, τα βασανιστήρια που υπομεινε, τους εξευτελισμούς και τέλος τον μαρτυρικό Του θάνατο στον σταυρό. Οι καμπάνες χτυπούν πένθιμα την ώρα που ο Εσταυρωμένος περιφέρεται μέσα στον ναό, ενώ οι ιερείς ψάλλουν: «Σήμερα κρεμάται επί ξύλου...».

Τη Μ. Πέμπτη ή Κοκκινοπέφτη οι νοικοκυρές βάφουν το πρωί τα αυγά. Ο αριθμός των αυγών πρέπει να είναι ορισμένος, το δοχείο να είναι καινούργιο και το νερό με την μπογιά να μη χυθεί. Τα αυγά, παλιά, τα έβαφαν με ριζάρι, φύλλα από κρεμμύδια, διάφορα χόρτα, μπαχαρικά κ.λπ., και τα έκαναν πέρδικες στολίζοντάς τα με το σχήμα των φύλλων. Άλλες φορές πάλι, οι γυναίκες και τα κορίτσια στόλιζαν τα αυγά, τα "έγραφαν",

τα "κεντούσαν". Για τα "ξομπλωτά" αυγά ή "κεντημένα" έγραφαν πάνω στα άσπρα αυγά με λιωμένο κερύ ευχές, σχεδίαζαν σκηνές από

τη ζωή του Χριστού, πουλιά κ.ά. Έριχναν μετά τα αυγά στην κόκκινη μπογιά και μέχρι να λιώσει το κερύ έμεναν τα γράμ-

ματα και τα σχέδια άσπρα. Κρατούσαν δε, την μπογιά σαράντα μέρες, επειδή πίστευαν ότι είναι "το αίμα του Χριστού". Τα τσόφλια αυτών των αυγών τα έβαζαν στις ρίζες των δέντρων για να πιάσουν όλοι οι καρποί. Τα αυγά βάφονται κόκκινα και για τη χαρά της Αναστάσεως και την αποτροπή του κακού. Για τον ίδιο λόγο όταν τα βάφουν οι νοικοκυρές κρεμούν έξω ένα κόκκινο πανί. Μόνο όσες οικογένειες πενθούν δε βάφουν αυγά. Αλλά και σ' αυτές φέρνουν οι συγγενείς και από αυτά πηγαίνουν και στον τάφο του νεκρού τους.

Ο λαός πίστευε πως το πρώτο αυγό που βάφεται, το αυγό της Παναγίας, έχει θαυματουργές ιδιότητες, γι' αυτό το έβαζαν στο εικονοστάσι του σπιτιού πετώντας στο ποτάμι το παλιό. Με το νέο αυγό, οι γυναίκες σταύρωναν τα παιδιά «για το κακό το μάτι» ή όταν ήταν άρρωστα και αν το αυγό ήταν τριών χρόνων (το κρατούσαν έως και επτά χρόνια) και τοποθετούνταν στην κοιλιά εγκύου γυναίκας ή ζώου, πίστευαν ότι αποτρέπεται το ενδεχόμενο αποβολής!

συνέχεια στη σελ. 9

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 8

Τη Μεγάλη Πέμπτη οι νοικοκυρές ζυμώνουν τσουρέκια σε κουλούρες κι ένα σε σχήμα σταυρού με τέσσερα κόκκινα αυγά στις άκρες κι ένα άσπρο στη μέση, το οποίο το τρώγεται τη Λαμπρή. Παλιά, το φαγητό της μέρας ήταν νηστίσιμη πίτα, «τη λαχανιά», με κόθαρo και έβαζαν μέσα σπανάκι, λάπατα, τσουκνίδα, παπαρούνες και άλλα χόρτα. Αυτήν την ημέρα δεν πλένουν, δεν απλώνουν ούτε κάνουν άλλες δουλειές στο σπίτι. Κανείς εκείνη την ημέρα δεν καρφώνει.

Θαυμαστές ιδιότητες απέδιδε ο λαός και στα κεριά που άναβαν όταν διαβάζονταν τα Δώδεκα Ευαγγέλια. Το κεριό αυτό, που έμενε άκαυτο, το φυλάγανε για φυλαχτό και τον χειμώνα το άναβαν να μην πέσει κεραυνός. Οι ανύπαντρες κοπέλες κρατούσαν μια κόκκινη κλωστή και κατά την ανάγνωση κάθε Ευαγγελίου έκαναν κι από έναν κόμπο.

Την κλωστή αυτή, με δώδεκα κόμπους, την έβαζαν στο μαξιλάρι τους, γιατί πίστευαν πως πιάνει η ευχή και έτσι θα έβρισκαν γαμπρό!

Αφού τελειώνουν τα 12 Ευαγγέλια, κοπέλες, φορώντας πένθιμα ρούχα, κυρίως μαύρες ή μωβ ποδιές, αναλαμβάνουν να στολίσουν τον *Επιτάφιο* με γιρλάντες από λευκά λουλούδια, έτσι ώστε το πρωί της επόμενης μέρας να είναι έτοιμος να δεχθεί το σώμα του Χριστού κατά την Αποκαθήλωση.

Μένουν όλο το βράδυ στην εκκλησία συντροφεύοντας τον Υιό του Θεού και ψάλλοντας λυπητερά άσματα – μοιρολόγια.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Βάψιμο αυγών

Το παραδοσιακά κόκκινο αυγό έχει διπλό συμβολισμό: το κέλυφός του συμβολίζει τον περικλειστο τάφο του Χριστού, εντός του οποίου, όπως και στο αυγό, υπήρχε ζωή, αφού ο Ιησούς αναστήθηκε βγαίνοντας από μέσα του. Από την άλλη, το κόκκινο χρώμα συμβολίζει το ίδιο το αίμα και κατ' επέκταση τη θυσία του Θεανθρώπου, με σκοπό τη σωτηρία του ανθρώπινου γένους.

Από τις λοιπές ερμηνείες οι επικρατέστερες φαίνεται να είναι αυτή που θέλει τα αυγά να βάφονται κόκκινα με θαυματουργικό τρόπο, προκειμένου να πειστούν οι άπιστοι για την ορθότητα της είδησης της Ανάστασης του Ιησού, αλλά και αυτή που υποστηρίζει ότι τα αυγά βάφτηκαν κόκκινα από τα δάκρυα της Παναγίας που έπεσαν πάνω τους, καθώς τα πρόσφερε στους φύλακες του Χριστού, ικετεύοντάς τους να του φέρονται καλά.

Ωστόσο, το βάψιμο των αυγών δεν επινοήθηκε από τους Χριστιανούς, δεδομένου ότι οι ρίζες του εθίμου ανάγονται στον 6ο αι. π. Χ. και στην Περσία, όπου οι Ζωροάστρες συνήθιζαν να βάφουν αυγά, με αφορμή τους εορτασμούς για την Πρωτοχρονιά, στα τέλη Μαρτίου. Το βάψιμο των αυγών για τους Χριστιανούς καθιερώθηκε τον 13ο αι., ως συνέχεια του γεγονότος ότι αρχικά ο βασιλιάς της Αγγλίας Εδουάρδος ο Α', διέταξε να βαφτούν και να διακοσμηθούν με φύλλα χρυσού 450 αυγά, για να προσφερθούν ως δώρα, ενώ στη συνέχεια τη σκυτάλη πήρε το Βατικανό, στέλνοντας στον Ερρίκο Η' ένα αυγό, κηρύσσοντας έτσι την έναρξη των πασχαλινών εορτασμών.

συνέχεια στη σελ. 10

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 9

Μεγάλη Παρασκευή

Η Μεγάλη Παρασκευή είναι ημέρα πένθους, αργίας και νηστείας για τους χριστιανούς, ημέρα της Ταφής του Χριστού. Οι πιστοί μαζεύονται στους ναούς απ' το πρωί για την ακολουθία των Μεγάλων Ωρών και την ακολουθία της **Αποκαθήλωσης**, όπου ο ιερέας κατεβάζει το σώμα του Χριστού από τον σταυρό και το τοποθετεί στον **Επιτάφιο**.

Κοντά στο μεσημέρι οι κοπέλες στολίζουν τον Επιτάφιο (αν δεν έχει στολιστεί από το βράδυ της Μ. Πέμπτης) με πολύχρωμα λουλούδια που έχουν φέρει οι πιστοί που επισκέπτονται τον Επιτάφιο και ασπάζονται τον Εσταυρωμένο, καθώς και με στεφάνια και γιρλάντες, ενώ ψέλνουν το μοιρολόγι της Παναγιάς. Ο στολισμός του με ιδιαίτερο εθιμοτυπικό. Παλαιότερα, πρώτα πήγαιναν τα λουλούδια για τον στολισμό του Επιταφίου οι ελεύθερες και ύστερα οι παντρεμένες. Από κάτω περνούσαν όλοι από μία φορά. Τα μικρά παιδιά περνούσαν τρεις φορές, για να έχουν την ευλογία του Ιησού. Πολλοί πίστευαν πως, αν τα ζωηρά παιδιά περάσουν τρεις φορές, θα γίνουν φρόνιμα... Τρεις φορές έπρεπε να περάσουν και οι άρρωστοι για ν' αναρρώσουν.

Κανείς δεν εργαζόταν εκείνη τη μέρα: ούτε οι άνδρες στα κτήματα ή στα ζώα αλλά ούτε και οι γυναίκες στο νοικοκυριό.

Κάποιοι δεν έστρωναν καν τραπέζι. Οι πιστοί δεν έτρωγαν λάδι ή γλυκά για την αγάπη του

Χριστού, που τον πότισαν ξύδι. Αλάδωτη φασολάδα, μαρούλι, φακές με ξύδι, πατάτες βραστές τα συνήθη φαγητά. Άλλοι δεν έτρωγαν απολύτως τίποτα, παρά μόνο νερό. Κανείς δεν έπρεπε να πιάσει στα χέρια του σφυρί ή βελόνι, γιατί θεωρούνταν μεγάλη αμαρτία, αφού με αυτά τρύπησαν το σώμα του Χριστού.

Το βράδυ γίνεται ο Εσπερινός. Ακούγονται τα ομορφότερα τροπάρια της χριστιανοσύνης, τα **"Εγκώμια"** (*Η Ζωή εν Τάφω, Άξιον Εστί, Αι Γενεαί Πάσαι*) και ακολουθεί η περιφορά του Επιταφίου στους δρόμους των ενοριών υπό τον πένθιμο ήχο της καμπάνας. Σε όλη τη διαδρομή οι πιστοί ραίνουν τον επιτάφιο με λουλούδια και αρώματα, κρατώντας αναμμένα κεριά. Στο τέλος της περιφοράς, στην πύλη του ναού, όλοι περνούν κάτω από τον Επιτάφιο για να έχουν τη χάρη του Εσταυρωμένου.

Τα λουλούδια που παίρνουν οι πιστοί από τον Επιτάφιο (Χριστολούλουδα, Σταυρολούλουδα) τα θεωρούν ευλογημένα και τα τοποθετούν στο εικονοστάσι του σπιτιού.

Οι παλιοί απέδιδαν σ' αυτά θαυματουργές ιδιότητες κι έφτιαχναν μ' αυτά φυλαχτά ή τα χρησιμοποιούσαν σαν γιατρικό για τον πονοκέφαλο. Τα κορίτσια τα έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι τους για να δουν ποιον θα παντρευτούν.

Η κατασκευή του Επιταφίου δεν είναι τυχαία: Όπως πιστεύεται, το επάνω μέρος του συμβολίζει τον ουρανό και το επίπεδο που υπάρχει στη μέση συμβολίζει τη γη.

συνέχεια στη σελ. 11

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 10

Μεγάλο Σάββατο

Το Μεγάλο Σάββατο ξεκινάει με την πρωινή ακολουθία που έχει αναστάσιμο χαρακτήρα και λέγεται αλλιώς και **"Πρώτη Ανάσταση"**.

Ξημερώματα οι εκκλησίες στολίζονται με δαφνόφυλλα και ο ιερέας τα σκορπίζει μόλις πει 'Ανάστα ο Θεός κρίναι την γην'.

Οι πρεσβύτεροι και τα παιδιά πηγαίνουν στην εκκλησία για να μεταλάβουν.

Μετά την εκκλησία οι γυναίκες ζυμώνουν και κεντούν τα λαμπρόψωμα κι ετοιμάζουν τα φαγητά για το αναστάσιμο τραπέζι ενώ οι άνδρες της οικογένειας σφάζουν και προετοιμάζουν το αρνί για τη σούβλα και το κοκορέτσι.

Παλαιότερα, οι γυναίκες κουβαλούσαν φρέσκο νερό από τις βρύσες για ευτυχία, να κρατήσουν μακριά τα κακά πνεύματα.

Το Μεγάλο Σάββατο με αφορμή τον εορτασμό της Λαμπρής, στέλνουν τα πασχαλινά δώρα στους νονούς και στους κουμπάρους.

Δώρο του νονού στα βαφτιστήρια ή του αρραβωνιαστικού στη μνηστή του είναι, εκτός από τα κόκκινα παπούτσια, οι λαμπάδες της Ανάστασης, άσπρες και στολισμένες με κύριο τον συμβολισμό τους ως πηγή φωτός. Στις μέρες μας είναι μεγάλη η ποικιλία σε σχέδια και χρώματα και διακόσμηση άλλοτε με παιχνίδια και άλλοτε με λουλούδια.

Η Λαμπρή για τους απλούς ανθρώπους της Θεσσαλίας γενικότερα, έχει πολλές εκφάνσεις. Είναι η χαρά της ζωής και η σηματοδότηση της επικράτησης του καλού έναντι του κακού

και είναι μέρα διασκέδασης και χαράς.

Τα σπίτια έχουν ήδη ασβεστωθεί, οι επίσημες φορεσιές είχαν ήδη πλυθεί ή αγοραστεί και όλη η οικογένεια αδημονεί για τον λαμπριάτικο χτύπο της καμπάνας.

Όλες οι οικογένειες παίρνουν τις λαμπάδες τους και παρευρίσκονται στην Ακολουθία της Αναστάσεως ανελλιπώς.

Λίγο πριν τα μεσάνυχτα, όλα τα φώτα της εκκλησίας σβήνουν και ο ιερέας από την Ωραία Πύλη με τη λαμπάδα του αναμμένη

δίνει το **Άγιο Φως**, που μεταφέρεται από τον Άγιο Τάφο, στους πιστούς, ψάλλοντας

"Δεύτε λάβετε φως..."!

Οι πιστοί σπεύδουν να πάρουν πρώτοι το Άγιο Φως διότι θεωρούν ότι θα φέρει καλό στην οικογένεια.

Κατόπιν βγαίνουν όλοι έξω όπου διαβάζεται το Ευαγγέλιο της Αναστάσεως και μόλις τελειώσει όλοι ψάλλουν

*Χριστός ανέστη εκ νεκρών
θανάτω θάνατον πατήσας
και τοις εν τοις μνήμασι
ζώνη χαρισάμενος.*

Το **"Χριστός Ανέστη"** είναι και το σύνθημα για να ξεκινήσουν οι ασπασμοί. Αυτό το φιλί της αγάπης δίνεται σε εχθρούς και φίλους, αφού συμβολίζει τη συγχώρεση.

συνέχεια στη σελ. 12

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 11

Μετά την Ανάσταση οι πιστοί φέρνουν το Άγιο Φως, προσπαθώντας να μη σβήσει η λαμπάδα γιατί θεωρείται καλοτυχία, στα σπίτια τους. Μπαίνοντας «σταυρώνουν» πρώτα το ανώφλι της εξώπορτας, ενώ παλαιότερα ανανεώνουν και το φως του καντηλιού, το οποίο προσπαθούν να κρατήσουν αναμμένο όσο περισσότερες μέρες μπορούν χωρίς να σβήσει - τουλάχιστον τρεις με σαράντα ημέρες.

Οι παλιοί, με αυτή τη φλόγα έκαιγαν και την ουρά των ζώων για να μην τα πιάσει ο οίστρος. Η κίνηση αυτή δείχνει ξεκάθαρα τη σημασία που είχε για την επιβίωσή τους η υγεία των ζώων και την αγωνία του απλού ανθρώπου να εξασφαλίσει εξαγνισμό της όποιας αντίθετης κατάστασης.

Το Μεγάλο Σάββατο τελειώνει η νηστεία της σαρακοστής. Έτσι μετά την Ανάσταση ακολουθεί το πασχαλινό Δείπνο, που είναι συνήθως μαγειρίτσα και τσουγκρίζονται τα αυγά.

Κυριακή του Πάσχα

Την Κυριακή του Πάσχα γιορτάζεται η Ανάσταση και τελειώνει η Μεγάλη Εβδομάδα.

Την ημέρα του Πάσχα το έθιμο της ημέρας δεν είναι άλλο από το σούβλισμα του οβελία.

Μαζεύονται οι οικογένειες και φίλοι και όλοι μαζί ψήνουν τα αρνιά στις γειτονιές με χορό, γλέντι και τραγούδι. Το έθιμο αυτό αρχίζει να φθίνει στη Θεσσαλία μετά το 1960 στα αστικά κέντρα ενώ διατηρείται στην ύπαιθρο.

Το απόγευμα της Κυριακής του Πάσχα τελείται ο Εσπερινός της Αγάπης.

Οι αμνοί είναι από τα πιο αναγνωρίσιμα σύμβολα του Πάσχα, καθώς συμβολίζουν τον Χριστό. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είχε παρομοιάσει το Χριστό με τον "Αμνό του Θεού, που θα πάρει μαζί του την αμαρτία του κόσμου". Το αρνί αποτελεί ένα μυθικό σύμβολο, με την έννοια της αθωότητας και της αγνότητας κυρίως σε πνευματικό επίπεδο, έτσι με τον διαμελισμό του επιτρέπει στους ανθρώπους την επικοινωνία με την αγνότητα αυτή.

Το Πάσχα για τα περισσότερα παιδιά είναι συνυφασμένο με τις διακοπές και την επίσκεψη στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς στο χωριό ή σε νησί. Πολλά όμως είναι και τα παιδιά εκείνα που τις μέρες αυτές συμμετέχουν στις παραδόσεις του Πάσχα και τηρούν μαζί με όλη την οικογένεια τα ήθη και έθιμα.

Καλό Πάσχα!

συνέχεια στη σελ. 13

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 12

Άλλα έθιμα του Πάσχα

Ένα χαρακτηριστικό έθιμο της περιοχής μας είναι τα λεγόμενα «Πασχαλόγιορτα».

Την τρίτη ημέρα του Πάσχα, άνδρες και γυναίκες πιασμένοι σε δύο σειρές χόρευαν και τραγουδούσαν χωρίς μουσική και με χορωδικό τρόπο: Κάθε στίχος τραγουδιέται από τις γυναίκες και ακολούθως επαναλαμβάνεται από τους άνδρες. Στους επισκέπτες προσφέρονταν πασχαλινά ντόπια εδέσματα, όπως κόκκινα αυγά, τσουρέκι και κουλουράκια. Ακολουθούσε τρικούβερτο γλέντι με συνοδεία ζωντανής μουσικής.

Στις περιοχές όπου υπήρχε εκκλησία αφιερωμένη στη μνήμη του Αγίου, τελούνταν το έθιμο του «Αη Γιώργη του Μαντηλά». Νέοι του τόπου, ζωσμένοι στη μέση με μαντήλια, που αποτελούσαν τάματα των πιστών, σκαρφάλωναν σε κάποιον βράχο εκεί κοντά με τριχιές, με σκοπό να κρεμάσουν τα καινούρια και να πάρουν τα περσινά, τα οποία κατεβαίνοντας τα μοίραζαν ως φυλαχτό στους προσκυνητές. Υπάρχουν πολλές εκδοχές για την προέλευση αυτού το εθίμου, με την επικρατέστερη να θεωρεί ότι έχει τις ρίζες του στην Τουρκοκρατία.

Σε κάποια χωριά μετά την Ανάσταση και τη Θεία Λειτουργία μαζεύονται έξω από την εκκλησία παρέες και χορεύουν ψάλλοντας το «Χριστός Ανέστη». Αφού τελείωνε ο χορός οι άντρες θα πάλευαν με σκοπό να κερδίσουν ένα μαντήλι με λίγα χρήματα που τα προσέφερε η εκκλησία μέσω του ιερέα και της εκκλησιαστικής επιτροπής.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν τα βασικότερα ήθη κι έθιμα που συναντούσε κανείς στον Θεσσαλικό κάμπο κατά τον εορτασμό του Πάσχα. Σε πολλές περιοχές κάθε χρόνο τελείται αναβίωσή τους για να μαθαίνουν οι νεότεροι και να κρατιέται ζωντανή η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν.

Υπάρχει μια σημαντική διαφορά: Οι τότε πληθυσμοί βίωναν τα έθιμα αυτά ως το μεδούλι τους, σαν ένα αναπόσπαστο τμήμα της ζωής τους και δεν νοούνταν να παραληφθεί η τέλεση κανενός από αυτά· σήμερα τα έθιμα έχουν τη χροιά της τυπικής αναπαράστασης κι όχι της πραγματικής βίωσης.

Κλείνουμε με τα λόγια του Αμερικανού συγγραφέα Henry James:

«Χρειάζεται μια τεράστια ποσότητα Ιστορίας για να δημιουργηθεί έστω και μια μικρή ποσότητα Παράδοσης».

Πασχαλινός λαγός

Έθιμο που έρχεται από τη Γερμανία. Κουβαλώντας στην πλάτη του ένα καλάθι με αυγά κόκκινα, γυρνάει στα σπίτια και τα κρύβει στις αυλές ή κάτω από τα έπιπλα. Τα παιδιά ψάχνουν να τα βρουν. Με παραλλαγές έγινε ιδιαίτερα αγαπητό σε όλες τις χώρες της κεντρικής Ευρώπης. Στη χώρα μας ο λαγός αποτελεί “σήμα κατατεθέν” για το Πάσχα και κυριαρχεί στον πασχαλινό στολισμό και τις ζωγραφιές των παιδιών.

Σοκολατένια πασχαλινά αυγά

Έκαναν την εμφάνισή τους στην Αγγλία το 1873. Πρόκειται για την επιτυχία ενός ζαχα-

συνέχεια στη σελ. 14

Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα!

συνέχεια από τη σελ. 13

ροπλάστη, να τα συνδυάσει με τις γιορτές του Πάσχα. Το έθιμο έλαβε μεγάλες διαστάσεις σε όλη την Αγγλία και στη συνέχεια αγαπήθηκε από τις περισσότερες αγορές που αφορούν τον χριστιανικό κόσμο. Ιδιαίτερα τα λατρεύουν τα παιδιά και τα θεωρούν ως απαραίτητο συνοδευτικό της λαμπάδας και του πασχαλινού δώρου από τους νονούς.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Λουλούδια του Πάσχα

Κουτσουπιά

Δέντρο συνδεδεμένο με τον Χριστιανισμό. Είναι το δέντρο όπου κρεμάστηκε ο Ιούδας, μετά την προδοσία του. Επειδή όμως ο κορμός του δέντρου είναι ευλύγιστος, ο Ιούδας δεν ξεψύχησε αμέσως. Έμεινε κρεμασμένος για τρεις μέρες. Λέγεται ότι το δέντρο κοκκίνησε από τη ντροπή του, επειδή συνδέθηκε η ύπαρξή του με τον Ιούδα.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ!

Πασχαλιά, το λουλούδι της Άνοιξης και του Πάσχα

Η πασχαλιά έχει συνδέσει το όνομά της με το γεγονός ότι ανθίζει μια φορά τον χρόνο, για 20 – 30 μέρες, κοντά στο Πάσχα.

Θεωρείται προάγγελος της άνοιξης. Η εποχή της άνθισής της συνοδεύεται και από έναν μύθο που έχει σχέση με την Ανάσταση του Ιησού. Η πασχαλιά λέγεται πως ήταν το δένδρο που πρόσφερε τη δροσιά και τον ίσκιο του στην Παναγία και τον Ιωσήφ, όταν εκείνοι όδευαν προς την Αίγυπτο στην προσπάθειά τους να σώσουν τον Χριστό από τη δολοφονική μανία του Ηρώδη. Τότε η Παναγία το ευλόγησε να είναι πάντα φορτωμένο με πανέμορφα, ευωδιαστά άνθη. Σύμφωνα με τον μύθο όμως το όνομά του το πήρε, όταν οι Ιουδαίοι σταύρωσαν τον Χριστό.

Είχε φυτρώσει κοντά στον Γολγοθά. Βλέποντας τον Κύριο να σταυρώνεται μαράθηκε από τον καημό του. Όταν ο Ιησούς αναστήθηκε, ζωντάνεψε κι αυτό για να πάρει μέρος στη χαρά της Ανάστασης.

Μία άλλη εκδοχή λέει πως η Παναγία καταβεβλημένη από την Σταύρωση του Υιού της, ξάπλωσε κάτω από ένα δέντρο που δεν άνθιζε ποτέ! Αυτό για να την σκεπάσει, τίναξε τα φύλλα του επάνω της κι όταν αυτή ξύπνησε και το είδε, το ευλόγησε και άνθισε για πρώτη φορά. Έτσι πήρε το όνομα Πασχαλιά και ανθίζει την περίοδο του Πάσχα.

Η πασχαλιά είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Σύμφωνα με τη μυθολογία, κάποτε στην αρχαία Ελλάδα υπήρχε μια πανέμορφη Νύμφη η Σειρήνα. Για να γλιτώσει από τον θεό Πάνα που την κυνηγούσε γιατί την ερωτεύτηκε, μεταμόρφωσε τον εαυτό της σε αρωματικό θάμνο.

Η παπαρούνα

Το σύμβολο της ελληνικής ανοιξιάτικης υπαίθρου. Είναι ένα πανέμορφο, ντελικάτο άνθος. Ανοίγει τα πέταλά της για μία μόνο μέρα και την επόμενη αρχίζει να φυλλορροεί. Το όνομά της λένε πως προέρχεται από την κελτική λέξη "παπά", που σημαίνει "τροφή για μωρά", και φανερώνει τη συνήθεια των Κελτών να ανακατεύουν χυμό παπαρούνας στις κρέμες των μωρών, σαν φάρμακο για τις παιδικές αρρώστιες.

Η κοινή κόκκινη παπαρούνα έχει φαρμακευτικές ιδιότητες και χρησιμοποιείται ως βότανο. Περιέχει σίδηρο, κάλιο, ασβέστιο και τη ροϊαδίνη, που είναι ηρεμιστική. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται και τα φύλλα, και οι κάψες του φυτού, οι μικρές θήκες που βλέπουμε όταν πέφτουν τα πέταλα του άνθους. Οι παπαρουνόσποροι, με γεύση καλύτερη και από καρύδι, νοστιμίζουν ψωμιά και γλυκά από πολύ παλιά.

Θεραπευτικές δράσεις και χρήσεις

Η παπαρούνα είναι καταπραϋντική, κατευναστική, ελαφρά ναρκωτική και εφιδρωτική. Το έγχυμα των ανθέων αλλά και το δραστικότερο σιρόπι τους πίνεται ως αντιβηχικό. Καταπολεμά την αϋπνία και το κρυολόγημα. Ελαττώνει τη νευρική υπερδιέγερση και τη γενική ευερεθιστικότητα. Τα πέταλα του άνθους της χρησιμοποιούνται κατά της βρογχίτιδας, ιδιαίτερα της οξείας, κατά του πνευμονικού κατάρρου, του βήχα του κοκίτη, των εξανθηματικών πυρετών και των ασθματικών κρίσεων. Συστήνεται κατά των εντερικών κολικών των παιδιών.

Προφυλάξεις

Σχεδόν όλα τα μέρη της παπαρούνας είναι δηλητηριώδη, με διαφορετικό επίπεδο τοξικότητας.

Οι πρώτοι πράσινοι σπόροι της είναι οι πιο τοξικοί.

Στην ελληνική χλωρίδα συναντάμε 10 διαφορετικά είδη του φυτού, με διάφορα χρώματα. Άλλα ονόματα: πετεινός, λαλές, κουτσουνάδα, κοκκινούδα.

Οι πλούσιοι Ρωμαίοι στα τραπέζια τους παρουσίαζαν εκλεκτές πίτες από μέλι, αλεύρι και σπόρους παπαρούνας.

Στην αρχαία Ελλάδα έφτιαχναν με παπαρουνόσπορους, μέλι και κρασί ένα δυναμωτικό ποτό για τους αθλητές και παρασκεύαζαν ψωμιά, τους "μακωνίδες άρτους", συνήθεια που κρατάμε κι εμείς σήμερα.

Η παπαρούνα πρωταγωνιστεί σε μύθους και λαϊκές δοξασίες εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Στην ελληνική μυθολογία ήταν το ιερό φυτό της θεάς Δήμητρας και ήταν σημάδι γονιμότητας. Λέγεται πως μετά την απαγωγή της κόρης της, της Περσεφόνης, από τον Πλούτωνα, η θεά απέκτησε ξανά γαλήνη πίνοντας ζωμό παπαρούνας. Επίσης, χάρη στις ηρεμιστικές και υπνωτικές της ιδιότητες, παρουσίαζαν τον γιο του Άδη, τον Ύπνο, και τη θεά Νύχτα με παπαρούνες στα μαλλιά και στα χέρια. Στη μυθολογία της Ανατολής η παπαρούνα γεννήθηκε από τα βλέφαρα του Βούδα όταν κάποτε, εκεί που έκλειναν τα μάτια του από τη νύστα, θέλησε να αντισταθεί στον ύπνο. Οι Κινέζοι λένε πως μυρίζοντάς την τρεις φορές την ημέρα, προσελκύεις την τύχη.

Στη χριστιανική παράδοση, η παπαρούνα φύτευε κάτω από τον Σταυρό του Χριστού και οι σταγόνες από το αίμα Του που έσταζαν πάνω της της χάρισαν το όμορφο άλικο χρώμα της.

η ολομέλεια της ΣΤ΄ τάξης

2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΥ

Με ένα παιδικό βιβλίο μπορείς...

Να μάθεις

Να παίζεις

Να ταξιδέψεις

Να αισθανθείς!

Φιλαναγνωσία

Γιατί είναι σημαντική η καλλιέργειά της στις μικρές ηλικίες; Τι είναι αυτό που καθιστά αναγκαία την επαφή του παιδιού με το λογοτεχνικό βιβλίο;

Σύμφωνα με τους ειδικούς οι λόγοι πολλοί:

☞ Η ανάγνωση βοηθά στην καλλιέργεια της φαντασίας, οξύνει τη σκέψη και την κρίση, βοηθά τα παιδιά να σκέφτονται πιο βαθιά και πιο πλατιά.

☞ Το παιδί καθώς ταυτίζεται με τους ήρωες των ιστοριών που διαβάζει, οι οποίοι έχουν πανανθρώπινες αξίες και ιδανικά, βιώνει τις ποικίλες δυσκολίες που εκείνοι αντιμετωπίζουν και έτσι καλλιεργείται η πολυπόθητη ενσυναίσθηση, η ικανότητα του ανθρώπου να μπορεί να "μπει" στη θέση του άλλου.

☞ Ο νεαρός αναγνώστης βρίσκει παρηγοριά σε προσωπικούς προβληματισμούς, διοχετεύει με τρόπο ανώδυνο έντονα συναισθήματα θυμού, ενοχών, άγχους και κατανοεί πως και οι συνομήλικοί του αισθάνονται συχνά με τον ίδιο τρόπο.

☞ Έρχεται σε επαφή με σοβαρά κοινωνικά ζητήματα και σύγχρονα προβλήματα και γνωρίζει τις συνέπειές τους χωρίς το ίδιο το παιδί να τις υφίσταται. Άρα, χωρίς να πληγώνεται.

☞ Αποκτά άκοπα και ευχάριστα γνώσεις και πληροφορίες.

☞ Καλλιεργείται αισθητικά σε σχέση με τον λόγο (εμπλουτισμός λεξιλογίου, εκφραστι-

κών μέσων) και σε σχέση με την εικόνα και τις εικαστικές τέχνες.

☞ Καθώς η ανάγνωση είναι πρωτίστως απόλαυση, το παιδί αποκτά μια συνήθεια ζωής που θα το βοηθά να ψυχαγωγείται και να χαλαρώνει.

☞ Η ανάγνωση ενός βιβλίου ενισχύει την ικανότητα του παιδιού να προσηλώνεται σε ένα αντικείμενο και να οργανώνει τη σκέψη του γύρω από αυτό, δεξιότητα απαραίτητη στις μέρες μας στις οποίες η αποσπασματική και με καταιγιστικούς ρυθμούς πληροφορόρηση μέσω του διαδικτύου, αναγκάζουν τη ματιά να πηδά συνεχώς από τη μια πληροφορία στην άλλη.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Ο Πινόκιο σχετίζεται με την Πρωταπριλιά.

Είναι ένας φανταστικός χαρακτήρας που πρωτοεμφανίστηκε το 1883, ως κεντρικός ήρωας στο ιταλικό παραμύθι «Οι Περιπέτειες του

Πινόκιο» του Κάρλο Κολόντι. Σκαλισμένος απ' τον ξυλογλύπτη Τζεπέτο, ο Πινόκιο δημιουργήθηκε ως ξύλινη μαριονέτα, ονειρεύτηκε όμως να γίνει πραγματικό αγόρι. Χρησιμοποιείται συχνά ως όρος για να περιγράψει έναν επιρρεπή στα ψέματα, τη μυθοπλασία, την υπερβολή. Είναι γνωστός για το γεγονός κατά το οποίο η μύτη του μακραίνει όταν είναι υπό την επήρεια του άγχους, αλλά κυρίως όταν λέει ψέματα. Το ιταλικό όνομα του Πινόκιο φαίνεται να προέρχεται από την ιταλική λέξη *riño* = πεύκο. Στην πραγματικότητα ο Τζεπέτο του έδωσε το όνομα ως ψευδώνυμο, ως ένας οiwνός καλής τύχης.

η ολομέλεια της ΣΤ' τάξης

Στο Σχολείο μας φέτος, εκτός από τις συνηθισμένες δραστηριότητές μας για το Πάσχα, κάναμε και κάτι διαφορετικό. Παίξαμε!

"το κυνήγι του "χαμένου αβγού"
"αβγοδρομίες"

Νικητής; Η **χαρά** και η **διασκέδαση** όλων. Μικρών και «μεγάλων» παιδιών!

Οργάνωση και συντονισμός των παιχνιδιών από τις κυρίες:

- ☞ Γιανγκαμπούζωφ Χριστίνα της Θεατρικής Αγωγής
- ☞ Τσιώρα Παγώνα της Αγγλικής Γλώσσας
- ☞ Χολέβα Εύη της Αγγλικής Γλώσσας
- ☞ Αρναούτογλου Νατάσα, νοσηλεύτρια του Σχολείου μας

Καλή Ανάσταση!
Καλό Πάσχα!

περιεχόμενα

στο φύλλο αυτό θα βρείτε τα άρθρα μας για:

- ωρ συσχετισμοί και ονομασίες για τον μήνα Απρίλιο – σελ. 2
- ωρ παροιμίες – σελ. 3
- ωρ έθιμα – σελ. 3, 4
- ωρ λαογραφικά – σελ. 4, 5
- ωρ παγκόσμιες ημέρες – σελ. 5
- ωρ αφιερώματα: Πάσχα, Ελλήνων Πάσχα – σελ. 5 έως 14
 - Τα λουλούδια του Πάσχα – σελ. 14, 15
 - Παγκόσμια Ημέρα παιδικού Βιβλίου – Φιλαναγνωσία – σελ. 16
 - Πινόκιο – σελ. 16
- ωρ Πασχαλινές δραστηριότητες στο Σχολείο μας – σελ. 15

Ευχαριστούμε!

οι μαθητές της ΣΤ' τάξης

επιμέλεια: η δασκάλα της ΣΤ' τάξης
Μαρίνα Γκουτζουρέλα